

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.254/2023/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Semjén István ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Semjén Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt 'felperes neve' (cím) felperesnek – a dr. Nagy István ügyvéd (cím) által képviselt 'alperes neve' (cím) alperes elleni kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 4.P.20.163/2022/17. számú ítélete ellen a felperes által 18. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, míg a perköltség tekintetében részben megváltoztatja és a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét az általános forgalmi adót is tartalmazó 3 810 000 (hárommilliónyolcszáz tízezer) forintba állítja, ezt meghaladóan azt helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek az általános forgalmi adót is tartalmazó 952 500 (kilencszázötvenkétezer-ötszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára 2 500 000 (kétf millió-öttszáz ezer) forint fellebbezési illetéket – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára – legkésőbb ezen ítélet meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes volt a 'gazdasági társaság1' „f.a.” (a továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője, annak 2008. június 26. napi alapításától 2016. február 8. napjáig. Az adós 340, egyenként 100 000 forint névértékű részvényét a 'gazdasági társaság2' „f.a.” felszámolóbiztosja által 2015. augusztus 19. napján közzétett nyilvános ajánlattételi felhívás eredményeként 2015. október 22-én írásban megkötött részvény adásvételi szerződéssel a felperes szerezte meg 62 000 000 forint vételárért. Az adós közgyűlése által meghozott 6/2016. (2016.02.08.) számú közgyűlési határozattal az alperest az adós vezérigazgatói tisztségéből 2016. február 8. napjával visszahívta, ugyanezen nappal határozatlan időre vezérigazgatónak 'vezérigazgató neve'-t választotta meg.

[2] Az adós közgyűlése a 2016. május 17. napján kelt 13/2016. (2016.05.17.) számú közgyűlési határozatával döntött a felszámolására irányuló eljárás megindításáról, a felszámolási eljárására irányuló kérelmet 2016. május 27. napján nyújtották be, a felszámolást elrendelő végzést 2016. évi október 6. napján tették közzé. A felszámoló részére a társaság teljes iratanyagát nem adták át. A felszámoló 2018. november 28. napjával készítette el a felszámolási zárómérleget 6 644 000 forint főösszeggel. Az ahhoz kapcsolódó hitelezői lista szerint az eljárás során visszaigazolt hat hitelező együttes bejelentett és elfogadott hitelezői igénye 420 129 770 forint volt; a hitelezők között a felperes nem szerepelt.

[3] A felszámoló az adós képviseletében 'alperes neve' alperes ellen pert indított 6 050 370 forint megfizetése iránt; a felszámolási eljárást lezáró végzésben ezen követelést a NAV-i Adó- és Vámigazgatósága, illetve a Pénzügyminisztérium hitelező részére adták át,

a NAV a részére engedményezett 4 538 127 forint követelést a Magyar Állam részére átadta. A Magyar Állam mint felperes ezért az Egri Törvényszéken 34.M.70.056/2021 szám alatt peres eljárást indított 'alperes neve' alperes ellen a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:579. § (1) bekezdése alapján jogalap nélküli gazdagodás címén, mely keresetet az Egri Törvényszék jogerős ítéletével elutasította.

[4] A felperes keresetében kérte kötelezni az alperest 313 452 948 forint kártérítés jogcímén történő megfizetésére, perköltségének megtérítése mellett. Keresetét a Ptk. 6:518. §-ára, 6:519. §-ára, 6:520. §-ára, 6:521. §-ára, 6:522. § (1), (2), (3), (4) bekezdésére, 6:527. § (1) bekezdésére és 6:532. §-ára alapította.

[5] Érvelése szerint az alperes, mint az adós volt vezetője megbízatásának megszűnését követően a társaság eszközeit a társaság újonnan megválasztott vezetőjének nem adta át, az adós székhelyére sem engedte be az új vezető tisztségviselőt és megakadályozta abban, hogy az adós a vagyonához hozzájusson, majd a rendelkezése alatt tartott vagyont a felszámolónak sem adta át. Ez szándékos és felróható károkozó magatartása volt, amely elvonta az adós vagyont, és amellyel a felperesnek, mint tulajdonosnak kárt okozott. A vagyoni eszközök nyilvántartási értéke 797 215 989 forint volt. A felperes az adós többségi részesedésének megvásárlása során joggal bízott abban, hogy 60 000 000 forint ellenérték megfizetésével 797 215 989 forint értékű eszközvagyonnal rendelkező társaságnak a többségi tulajdonrészét szerzi meg. A társaság felszámolási eljárásában a bejelentett és a felszámoló által nyilvántartásba vett, elismert hitelezői igények és a hitelezők által megfizetett felszámolási regisztrációs díjnak a levonásával az adós tehermentes vagyoni eszközeinek értéke 377 972 927 forint volt, ebből a felperes részesedésével arányos érték 313 452 948 forint. A felperes ezen összeggel károsodott, mivel az adós vagyona meghaladta a kötelezettségeit, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) előírásai szerint a fennmaradó eszközök a felperest, mint tulajdonost illették volna meg. A kára akkor következett be, amikor az adóst a cégjegyzékből törölték.

[6] Az alperes elsődlegesen kérte a per megszüntetését a Ptk. 3:117. § (3) bekezdésében meghatározott 1 éves jogvesztő határidő elmulasztása miatt; érdemi ellenkérelme a felperes keresetének az elutasítására irányult. Vitatta a felperes kártérítési igényének jogalapját és összegaszerűségét. Érvelése szerint munkaviszony keretében látta el az adós vezérigazgatói tisztségét; a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 286. § (1) bekezdése szerinti 3 éves munkajogi elévülési idő az alperessel szemben 2019. február 13. napjával lejárt, az ilyen jellegű követelések elévültek. Kártérítési felelősségére álláspontja szerint a Ptk. 3:21. § (1), (2), (3) bekezdését, 3:24. § (1), (2) bekezdését, 3:25. § (1) és (2) bekezdését, a Ptk. 3:112. § (1), (2) bekezdését, 3:117. §-át kell alkalmazni. Rámutatott, hogy a felperes és az alperes között kontraktuális és speciális jogviszony állt fenn, a Ptk. 6:145. §-ában meghatározott „non-cumul” elv alapján a felperes nem térhet át a deliktuális felelősség szabályaira. Nem tanúsított károkozó magatartást, valamennyi iratot és rendelkezésre álló eszközt átadta 'vezérigazgató neve'-nak. Ha a felperesi kereset a vagyontárgyak kiadásának elmulasztásán alapul, úgy azt azért is el kell utasítani, mert az állítólagos vagyontárgyak nem a tag, hanem a társaság (adós) tulajdonában álltak, azok vonatkozásában a felperes keresetességi joggal nem rendelkezik.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes javára 7 961 705 forint perköltség megfizetésére.

[8] Megállapította, hogy jelen esetben a vezető tisztségviselő a jogi személlyel szemben a szerződésszegésért való felelősségnek a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a Ptk. X. címében foglalt szabályai szerint felel; ezért a felperesi keresettel érvényesített jogként megjelölt, és az alperesi ellenkérelemben hivatkozott Ptk. rendelkezések alapján vizsgálta a keresetet.

[9] Kifejtette, hogy az adós vagyona vagy ennek egy része a társaság tagját kártérítés címén nem illeti meg. A gazdasági társaság tagja saját nevében, saját jogán nem érvényesíthet kártérítési igényt a társaságnak szerződésszegéssel, vagy szerződésen kívül kárt okozó harmadik személyekkel szemben arra hivatkozással, hogy a társaságnak okozott kár egyben a saját társasági részesedésnek értékvesztését is jelenti (BH2021.172.). A társasági részesedés értékcsökkenése csak formálisan valósítja meg a társasági tagok magánvagyonában esett hátrányt. Az önként vállalt, elkülönült „megkettőződött” jogalanyiség ugyanazon vagyoni hátrány kétszeres érvényesítését a különvált jogalanyok számára külön-külön nem teszi lehetővé. A tag jogait akkor érinti a károkozás, ha a jogellenes magatartást közvetlenül vele szemben követték el, vagy ha a kötelezettség kifejezetten a tagsági jogviszonyát (tulajdonosi státuszát) érinti. A kár azonban ilyenkor sem lehet azonos a társaság gazdasági tevékenységéből, annak megszűnéséből eredő kárral. Az adós önállóan jogi személyként jogképes volt, jogai és kötelezettségei lehettek, a vagyonába tartozó eszközöknek saját személyében volt a tulajdonosa, azokon a felperest a Ptk. 5:13. § alapján semmilyen jog nem illeti meg. A kereseti tényállás alapjává tett alperesi magatartás eredményeként nem az ő vagyonában, hanem az adós vagyonában következhetett volna be a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékcsökkenés.

[10] A felperes és az adós társaság közötti jogviszonyt a Ptk. Harmadik könyv XIV. címében foglalt részvénytársaságokra vonatkozó szabályai rendezik. A perbe vitt jogviszonyban a felperes valójában nem minősül harmadik személynek: az adóssal fennállt részvényesi kapcsolata eredményeként a Ptk. a részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezései alapján a jogi személy szervezetébe tartozó, részvényesi jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező részvényes. Ilyen minőségében illeti meg az általa hivatkozott Cstv. 61. § (4) bekezdése és a Ptk. 3:48. § szerinti likvidációs hányadhoz való jog, melynek azonban feltétele, hogy a felszámolási eljárás során a Cstv. 4. § (1) bekezdése szerinti csődvagyont összegyűjtsék, értékesítsék, majd vagyonfelosztás eredményeként a hitelezők részére átadják. Az adós volt részvényesének ezen törvényi rendelkezések szerint az adós részére esetlegesen kárt okozó vezető tisztségviselővel – az alperessel – szemben nincs olyan joga, amely őt a saját személyében kártérítési igény érvényesítésére az adóst korábban megillető vagyontárgy saját személyében történő követelésére feljogosítaná. Kizárólag a Ptk. 3:48. § (2) bekezdése szerinti, a hitelezők kielégítése után fennmaradt vagyon hozzájárulásával arányos része illeti meg. A kereset teljesítése a Cstv. 57. § (1) bekezdésének súlyos sérelmét is jelentené, mivel a hitelezők igénye minden esetben megelőzi a tulajdonosok adós vagyonával kapcsolatos igényeit.

[11] Figyelembe vette továbbá, hogy a Ptk. vezető tisztségviselőkkel kapcsolatos felelősségi rendszeréből következően a vezető tisztségviselő károkozó magatartása három lehetséges irányban vizsgálendő. A vezető tisztségviselő kárt okozhat a társaságnak, mely esetekben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel a társasággal szemben a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerint. A másik eset, amikor vezető tisztségviselői minőségében a társaság képviselőjeként eljárva okozza a kárt harmadik személynek. A harmadik eset, amikor a vezető tisztségviselő e minőségében, de szerződésen kívül okoz kárt harmadik személynek, ez esetben kell a deliktuális felelősségi szabályok körében található rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a Ptk. 6:541. § rendelkezései szerint a vezető tisztségviselő és a jogi személy egyetemlegesen felelnek.

[12] A felperesi kártérítési igénye alapjaként megjelölt magatartás az adóssal a vezető tisztségviselői jogviszony ellátására kötött szerződés megszegését jelentheti, amelynek eredményeként a kár az adósnál keletkezhet. Ebből következően pedig az alperes teljeskörűen helytállóan alapította ellenkérelmét arra, hogy ilyen jellegű kártérítési igényt a felperes az arra irányuló anyagi joga megszűnése miatt nem érvényesíthet.

[13] A felperest megillette a Ptk. 3:117. § (3) bekezdése szerinti kártérítési igény érvényesítése, melyet az adósnak a Cégjegyzékből történő törlését követő 1 éven belül, 2020. május 16. napjáig kellett volna érvényesítenie. Ezen időpontot követően az alperessel, mint az adós volt vezető tisztségviselőjével szemben kártérítési igényt nem érvényesíthet.

[14] A felperest a pervesztességére tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes perköltségének megtérítésére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (2) bekezdés a) pontja alapján felszámított összegben.

[15] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 381. § alapján kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Másodlagos fellebbezési kérelmében kérte az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség leszállítását 2 089 686+áfa összegre.

[16] Az elsődleges fellebbezési kérelme alapjaként hivatkozott a Pp. 341. § (1) bekezdésének, 342. § (1) és (3) bekezdéseinek és 2. §-ának megsértésére, mivel az elsőfokú bíróság a keresetét nem az általa megjelölt jogalap szerint bírálta el. Keresetét nem alapította a Ptk. 3:117. § (3) bekezdésére (arra nem is volt lehetősége, mivel az alperes a gazdasági társaság megszűnésének időpontjában nem volt annak vezetője), az elsőfokú bíróság ennek ellenére ezen rendelkezésre alapította a keresetet elutasító ítéletet. Az elsőfokú ítélet érdemben helytelenül hivatkozott a Cstv. 57. §-ára, hiszen a hitelezők követelését a kár összegének számítása során figyelembe vette. Amennyiben ugyanakkor a bíróság álláspontja szerint a felperes joga összefügg a hitelezők jogaival és csak együttesen bírálható el, úgy a Pp. 36. § és 176. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felperest fel kellett volna hívnia a hitelezők perbeállítására, így az eljárási szabályokat sértve utasította el a keresetet érdemben a Cstv. 57. §-ára alapítva. Kifejtette ugyanakkor, hogy a tag és a hitelezők jogi helyzete eltér, közöttük pertársasági kényszer nincs.

[17] Az elsőfokú bíróság továbbá figyelmen kívül hagyta a per azon sajátosságát, hogy jelen esetben egy megszűnt gazdasági társaság érintett, a tagot ért, alperes által okozott kár azzal vált befejezetté és véglegessé, hogy a társaság jogutód nélküli megszüntetésére irányuló eljárásban sem adta át az alperes a társaság vagyonát. A felszámolás befejezését követően a Cstv. 61. § (4) és a Ptk. 3:207. § (1) bekezdése alapján a hitelezők követelésének kielégítése után fennmaradt, a befektetésével arányos részét a felszámoló a tag felperesnek adta volna át, melytől az alperes magatartása fosztotta meg, így a kár közvetlenül őt érte.

[18] Másodlagos fellebbezési kérelmében az ÍH2022.58. alatt közzétett és a Szegedi Ítéltábla Gf.30.261/2020/3. szám alatti döntésének felhívása mellett kérte az alperes javára megállapított ügyvédi munkadíj mérséklését. Kiemelte, hogy bizonyításra csak részlegesen került sor a perben, az elsőfokú bíróság rövid írásbeli előkészítését követően az első tárgyaláson ítéletet hozott, ekként a megítélt ügyvédi munkadíj nem áll arányban az elvégzett tevékenységgel. A pertárgy értéke alapján megállapított munkadíj elzárná a vagyonnal nem rendelkező felperest az igényérvényesítéstől.

[19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezés elutasítását – tartalma szerint helyesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását – és a felperes másodfokú perköltségében való marasztalását kérte. Érvelése szerint a felperes tévesen állítja, hogy igényét kizárólag az általános kártérítés szabályai szerint érvényesítheti, mivel a Ptk. 3:117. § (3) bekezdése nem tartalmaz szűkítő szabályt, igényét az ott írt határidőben azon rendelkezés alapján érvényesíthette volna. A felperes keresetét valóban nem ezen rendelkezésre alapította, azonban az alperes érdemi védekezésében kifejtette, hogy az igényérvényesítésre ez irányadó, a Pp. 342. § (1) bekezdése alapján a jogvita kereteit a kereset és az ellenkérelem együttesen határozza meg, így nem sérült a Pp. 342. § (3) bekezdése. A felperes keresetét elkésetten

terjesztette elő, mely jogvesztéssel járt, így az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül utasította el a keresetet.

[20] A Cstv. 57. §-át a felperes felhívta keresetlevelében a kár számítási módjának kifejtése során. A perben ugyanakkor a pertársasági kényszer nem állt fenn. Érdemben is megalapozatlannak tartotta a fellebbezésben előadottakat.

[21] A másodlagos fellebbezés kérelemmel összefüggésben kiemelte, hogy a pertárgy értékét a felperes határozta meg, rosszhiszemű és alaptalan perlekedésének költségét a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján viselni köteles. Az alperes által benyújtott terjedelmes iratok elkészítése több munkaórát igényelt, a tárgyalásra az alperes jogi képviselőjének több órát kellett utaznia. A munkadíj igazodik a pertárgy értékéhez és a kifejtett ügyvédi tevékenységgel is arányos; a felperes által megjelölt összeg teljesen megalapozatlan.

[22] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében fenntartotta a fellebbezését és az ügy érdemére vonatkozó nyilatkozatokat tett.

[23] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el és megállapította, hogy az elsődleges fellebbezési kérelem megalapozatlan, a másodlagos fellebbezési kérelem részben alapos.

[24] A felperes elsődleges fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezésére irányult, ekként az elsőfokú ítéletnek nem volt fellebbezéssel nem érintett rendelkezése. Habár a felperes fellebbezése a per érdemére vonatkozó jogi érvelést is tartalmazott, határozott fellebbezési kérelme kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezését célozta, egyértelműen megjelölte az általa állított eljárási jogszabálysértéseket is. Ekként a fellebbezés nem volt ellentmondásos, elbírálásának nem volt akadálya.

[25] A Pp. 382. § alapján, ha a fél az ítélet megváltoztatására irányuló kérelem nélkül kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezését kérte és fellebbezése megalapozatlan, a másodfokú bíróság ítéletével – az ügy érdemét nem érintve – az elsőfokú ítéletet helybenhagyja. Amennyiben tehát a fél kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezése iránt terjeszt elő fellebbezést, a másodfokú bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy fennáll-e olyan ok, amely az eljárás megszüntetését indokolja, illetve a fellebbező részéről állított, az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértések megtörténtek-e és azok a Pp. 381. § alapján indokolják-e az ítélet hatályon kívül helyezését. A felet illető rendelkezési elv alapján amennyiben a megjelölt indokok szerint az ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye, úgy még abban az esetben is annak helybenhagyásáról kell döntenie, ha az ítélet egyébként megfelelő fellebbezési kérelem és indok alapján megváltoztatható lenne. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben a per érdemére vonatkozóan előadottak az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelem hiányában nem voltak vizsgálhatóak.

[26] A felperes által felhívott Pp. 2. §-ában alapelveként rögzített rendelkezési elv értelmében a felek határozzák meg, hogy milyen körben kérik jogvitájuk elbírálását. A rendelkezési elv részletes tartalmát az eljárásjog konkrét rendelkezései, egyebek között a felperes által is megjelölt Pp. 341. és 342. § határozzák meg, a fellebbezés alapján ezen konkrét rendelkezések megsértése volt vizsgálható.

[27] A Pp. 341. § (1) bekezdése (fellebbezés 6. oldal 6. bekezdés) az ítélet teljességének elvét rögzíti; annak értelmében az ítéletnek a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre ki kell terjednie. A felperes maga sem jelölt meg olyan kereseti kérelmet, amelyet az elsőfokú bíróság nem bíralt el; a felperesnek egy, kártérítés iránti keresete volt, melyet az elsőfokú bíróság teljes egészében elutasított; ezen jogszabályhely megsértése tehát nem állapítható meg.

[28] A Pp. 342. § (1) bekezdése a túlterjeszkedés tilalmát rögzíti; ennek értelmében az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen. A Pp. 342. § (3) bekezdése alapján ez a jogalap vonatkozásában is érvényesülő korlátozás; a fél magánautonómiáját tiszteletben tartva a bíróság nem dönthet a kereset szerinti kérelemnek megfelelően olyan jogalapon, amely eltér a fél jogállításától, még akkor sem, ha a fél esetlegesen tévedésből jelölte meg a jogát rosszul és az eltérő jogot a perben állított és bizonyított tények egyébként megalapozzák (a törvényjavaslat miniszeri indokolása). A Pp. 342. § (3) bekezdése értelmében a bíróság érdemi döntése olyan jogra nem terjedhet ki tehát, melyre a felek nem hivatkoztak, a perben nem érvényesítettek.

[29] A felperes keresetében a Ptk. 6:519. § alapján kérte kötelezni az alperest kártérítés megfizetésére, az elsőfokú bíróság a keresetet – a felperes iratellenes fellebbezési hivatkozásával ellentétben – elsődlegesen ezen jogszabályi rendelkezésre alapítottan bírálta el. Az elsőfokú ítélet a felperes kártérítési keresetét elsősorban azért találta megalapozatlannak, mert az alperes hivatkozott magatartása következtében nem a felperes, hanem a már felszámolt gazdasági társaság vagyona csökkent; a társaság által elszenvedett vagyoni hátrányt a felperes saját nevében nem jogosult érvényesíteni (ítélet [29]-[39] bekezdései). Az elsőfokú bíróság döntése szerint a társaság vagyonában következett be esetlegesen csökkenés az alperes hivatkozott magatartásával okozati összefüggésben, kitérve arra, hogy a társaság vagyona a tagot kártérítés címén sem illeti meg. Ez azt is jelenti, hogy a felperes vonatkozásában a Ptk. 6:519. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősség egyik konjunktív eleme, a kár hiányzik. A felperes keresetét az elsőfokú bíróság elsősorban ezen indokkal utasította el, azaz a keresetet a felperes által megjelölt jogalap szerint bírálta el. Az elsőfokú bíróság e mellett tért ki arra, hogy a felperes a keresetben meghatározott igényének érvényesítésére ténylegesen nem a megjelölt Ptk. 6:519.§ (1) bekezdése, hanem a 3:117. § (3) bekezdése adna lehetőséget az ott írt feltételek fennállása esetén, mely szintén annak indoka, hogy a megjelölt általános kártérítés alapján érvényesített kereset mely okból nem alapos.

[30] Az alperes helytállóan hivatkozott arra a fellebbezési ellenkérelmében, hogy védekezése részeként ő hivatkozott a Ptk. 3:117. § (3) bekezdésére; a Ptk. 342. § (1) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú bíróság ezért jogszabálysértés nélkül tért ki ítéletében ezen jogszabályi rendelkezésekre is. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének azonban ettől függetlenül sem volt helye. Az elsőfokú bíróság ítéletében ([50]-[51] bekezdések) valóban arra is kitért, hogy a felperes keresete az igényérvényesítési határidő elmulasztása miatt a Ptk. 3:117. § (3) bekezdésére alapítottan sem vezethetett volna eredményre; mely a kereset a felperes által megjelölt jogalapon történő elbírálásához szükségtelen. A Pp. 381. § alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére azonban csak olyan lényeges eljárási szabálysértés vezethetne, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és amelynek orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű. Az elsőfokú bíróság a keresetet a felperes által megjelölt jogalapon elbírálta és azt megalapozatlannak ítélte, az alperesi védekezésre vonatkozóan kifejtettek az ügy érdemi eldöntésére ezért nem hatottak ki, az indokolás ezen részének mellőzésével a jogsérelem – még annak bekövetkezése esetén is – elhárítható. Ekként az ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye.

[31] Ahogyan arra az alperes is rámutatott: a felperes keresetében maga hívta fel a Cstv. 57. §-át a kár felmerülésével és összecszerűségével összefüggésben, így az elsőfokú ítélet ezen hivatkozása sem ütközött a Pp. 342. § (3) bekezdésébe. Ismételten hangsúlyozza ugyanakkor az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet elsősorban azért utasította el, mert a felperes igénye nem az általános deliktuális kártérítési felelősség alapján volt érvényesíthető, a deliktuális felelősség konjunktív feltételei nem álltak fenn, ítéletét tehát nem a Cstv. 57. §-ára alapította.

[32] A felperes tévesen állította továbbá a Pp. 36. § és 176. § (2) bekezdés b) pontjának megsértését is.

[33] A Pp. 36. §-ában rögzített kényszerű pertársaság akkor áll fenn, ha a per tárgya olyan közös jog, illetve olyan közös kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el, az érintett személyeknek a perben félként részt kell venniük. A gazdasági társaság volt vezető tisztségviselőjével szembeni kártérítési igény vonatkozásában ezen feltétel nem áll fenn, a per tárgya ez esetben nem közös jog vagy kötelezettség, az egyes tagok, hitelezők követelése önállóan elbírálható; akkor is, ha a felperes állítása szerint az őt ért kár összege a Cstv. 57. §-ára tekintettel függ a hitelezők részére a felszámolásban megfizetendő összegtől. Mivel a kényszerű pertársaság nem állt fenn, a bíróság a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontja alapján nem volt köteles a felperest a hitelezők perbeállítására felhívni, ennek elmulasztása nem eljárási szabálysértés.

[34] A felperes által az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének alapjául szolgáló eljárási szabálysértések tehát nem voltak megállapíthatóak, az ítéltábla maga sem észlelt az elsőfokú eljárásban eljárási szabálysértést, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 381. §-ában írt feltételei nem álltak fenn. Az ügy érdemében hozott döntést, és a felek által a másodfokú eljárásban ezzel összefüggésben előadottakat a Pp. 382. § szerint az ítéltábla nem vizsgálhatta; az ítélet anyagi felülbírlata nélkül a per főtárgya tekintetében annak helybenhagyásáról döntött.

[35] Az ítéltábla ugyanakkor részben megalapozottnak találta a felperes másodlagos, az elsőfokú perköltség leszállítására irányuló fellebbezési kérelmét.

[36] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az alperes az elsőfokú eljárásban perköltségként a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat számította fel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (1) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság ítéletében ezen felszámított összeg megfizetésére kötelezte a pervesztes felperest.

[37] A Rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint a fél jogosult perköltségként a fél és az ügyvéd között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjat érvényesíteni, azonban a Rendelet 2. § (2) bekezdése arra is lehetőséget ad, hogy a bíróság az így felszámított munkadíj összegét mérsékelje, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, melyről minden esetben az ügy összes körülményének mérlegelésével határozhat (BDT2023.4651.). A felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg, így szabadon határozzák meg az ügyvédi tevékenység ellenértékét is, ez azonban nem jelenti azt, hogy a pernyertes fél korlátozás nélkül jogosult lenne a szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat a pervesztes félre áthárítani. Erre csak akkor van lehetősége, ha a kikötött ügyvédi munkadíj az elvégzett ügyvédi tevékenységre tekintettel sem minősült kirívóan eltúlzottnak.

[38] A felperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által az alperes javára megállapított, megbízási szerződésben kikötöttel egyező mértékű ügyvédi munkadíj nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[39] Ahogyan arra az alperes helytállóan utalt: a felperes valóban magas összegű követelést érvényesített a perben, a magasabb pertárgyértékkel együtt járó magasabb felelősség a perköltség meghatározása során sem hagyható figyelmen kívül (BDT2019. 3965, BDT2010. 2215). A keresetet előterjesztő felperesnek számolnia kellett azzal, hogy pervesztessége esetén a pertárgy értékéhez igazodó, a jogszabályban meghatározott összegű perköltséget köteles megtéríteni az alperesnek (Fővárosi Ítéltábla Pf.20.676/2022/16.). Mindez azonban nem járhat az ügyvédi tevékenység mértékétől teljesen elszakadó összegű

perköltség megtérítésének kötelezettségével még a megbízási szerződés alapján érvényesített munkadíj esetében sem.

[40] Az ítéltábla figyelembe vette, hogy az alperesi jogi képviselő az elsőfokú eljárásban egy 13 oldalas érdemi ellenkérelmet és az abban kifejtetteket részben megismétlő 7 oldal terjedelmű viszontválaszt terjesztett elő, valamint egy 45 percet sem elérő tartamú tárgyaláson vett részt. A perben csupán okirati bizonyítás folyt, a bíróság jogkérdésben döntött. Az elvégzett ügyvédi tevékenység ezért nem indokolta az általános forgalmi adóval majd 8 000 000 forintot elérő munkadíjat, annak mérséklése volt indokolt.

[41] Egyetértett ugyanakkor az ítéltábla az alperessel annyiban, hogy a felperes fellebbezésében megjelölt ügyvédi munkadíj összege kirívóan alacsony, szintén nem áll arányban az elvégzett ügyvédi munkával. Az elsőfokú eljárásra tekintettel az alperest illető perköltség megállapítása során figyelemmel volt arra, hogy a jogi képviselő az ügyfél teljes körű perbeli és peren kívüli, az eljárással összefüggő képviseletére köteles. A képviselet szerződésszerű ellátásához időt kell fordítani egyfelől a tényállás felderítése érdekében a megbízó ügyféllel történő egyeztetésre, a releváns adatok összegyűjtésére, másfelől azok összevetésére, értékelésére, és ezek alapján a szakmai álláspont kialakítására, ezért a munkadíj meghatározása során nem kizárólag a perben tartott tárgyalások számára és a benyújtott előkészítő iratok terjedelmére kell figyelemmel lenni. Értékelte továbbá, hogy az alperesi képviselő B.-ről utazott a tárgyalásra, az utazással eltöltött idő, mint kieső munkaidő költsége szintén az alperes célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban felmerülő költség (Debreceni Ítéltábla Pf.20.346/2018/4). Rámutat továbbá, hogy az ügyvédi munkadíj megállapítása során a jogi képviselő által végzett tevékenységnek van szerepe, de a jogszabály nem teszi lehetővé a fizetendő perköltség összegének a pervesztes fél teljesítőképességéhez történő igazítását.

[42] Mindezek mérlegelésével az ítéltábla a Rendelet 2. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú eljárásban az alperest megillető ügyvédi munkadíj összegét 3 000 000 forint + áfa összegre mérsékelte.

[43] Az ítéltábla a kifejtettek alapján a perköltség tekintetében előterjesztett másodlagos fellebbezési kérelmet részben megalapozottnak ítélte, és az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatva azt leszállította, míg a per főtárgya tekintetében azt helybenhagyta.

[44] A felperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében eredménytelen, a perköltség vonatkozásában részben eredményes volt; a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint az ítéltábla a felperest kötelezte az alperes másodfokú eljárással felmerült, a pernyertességgel arányos költségnek megfizetésre. Az alperes által a Rendelet 2. § (1) bekezdése szerint érvényesített, megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat mérsékelte a 2. § (2) bekezdése alapján, mivel az nem állt arányban az alperesi jogi képviselő másodfokú eljárásban elvégzett tevékenységével. E körben vette figyelembe, hogy az elsőfokú ítélet felülbírálatára tárgyaláson kívül került sor, a fellebbezés a per főtárgya tekintetében kizárólag annak hatályon kívül helyezésére irányult, az alperesi jogi képviselő csupán egy hat oldalas fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be.

[45] A felperes költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt teljes fellebbezési illeték megfizetésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a per főtárgya tekintetében eredménytelenül fellebbező felperes köteles az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. § (2) és (2a) bekezdése által meghatározott módon.

Debrecen, 2023. szeptember 25.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró